

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 12

"Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"

ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ

พ.ศ. 2560-2562

REFLECTIONS OF THAI SOCIETY IN THAI NATIONAL BOOK FAIR AWARDED NOVELS DURING 2017-2019

FANGHUA HUANG¹

พัชรินทร์ บุรณะกร²

E-mail : patcharinburanakorn@gmail.com

¹นักศึกษาระดับปริญญาโทสาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

E-mail : huangfanghuasom@gmail.com

²สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทยคณะศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2562 โดยศึกษาวิเคราะห์นวนิยายที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2562 จำนวน 5 เรื่อง และนำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) ผลการวิจัยพบว่า นวนิยายที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2562 สะท้อนภาพสังคมไทยใน 2 ด้าน ได้แก่ 1) ชีวิตความเป็นอยู่สะท้อนให้เห็นภาพที่อยู่อาศัยในสังคมชนบทจะอยู่ใกล้ชิดกับธรรมชาติ บ้านเรือนมักสร้างจากไม้เป็นหลัก ส่วนสังคมเมืองมีความเจริญ บ้านเรือนมักสร้างด้วยปูนทันสมัยและมีตึกสูงใหญ่รายล้อมด้านอาหารการกิน คนไทยมักประกอบอาหารกินเอง และกินอาหารร่วมกันในครอบครัวอย่างอบอุ่น 2) วัฒนธรรม ด้านการนับถือศาสนาคนที่นับถือศาสนาพุทธมักจะเชื่อมั่นในคำสอนทางพุทธศาสนาคนที่นับถือศาสนาอิสลามมีความมุ่งมั่นจะเดินทางไปร่วมพิธีฮัจญ์ที่นครเมกกะด้านประเพณีมีประเพณีของชาวไทยพุทธคือ การบวชเพื่อผลบุญต่อตนเองและพ่อแม่ ประเพณีงานแต่งงานที่ปฏิบัติตามกฎหมายของชาวไทยมุสลิมที่ผู้ชายจะต้องให้คำสัตย์และเครื่องประดับแก่ฝ่ายหญิงด้านความเชื่อมีความเชื่อเรื่องผีเชื่อว่าผีจะลงโทษผู้คนที่ทำผิดความเชื่อเรื่องกรรมเชื่อว่าการกระทำทุกอย่างส่งผลกลับมาตามการกระทำและความเชื่อเรื่องแม่ย่านางที่ช่วยคุ้มครองเรื่องความปลอดภัยในการเดินทาง

คำสำคัญ: ภาพสะท้อนสังคมไทย นวนิยาย รางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ

Abstract

This research aimed to analyze reflections of Thai society in five novels awarded Thai National Book Fair Award, during 2017 – 2019. Two aspects of Thai society reflected in the five novels were found. 1) Ways of living, two different housing – rural wooden houses surrounded by nature and urban modern brick houses among high buildings – was

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 12
"Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"

presented. Warm relationships between family members were shown through meals which mostly were home-made and the whole family joined eating together. 2) Daily culture shown included religious faith, tradition, and beliefs. Most Buddhist Thais believed in teachings of the Lord of Buddha, while Islamist Thais aimed to join the annual Hajj pilgrimage to Mecca. The notable tradition of the Buddhists was the entering into the monkhood of Thai males, while the Islamist wedding was noted. Various beliefs reflected were the punishing power of ghosts; the cycle of Karma; and the protection power of Ya-ngang, the goddess of travelers.

Keywords: reflections of Thai society, novel, Thai National Book Fair Award

บทนำ

วรรณกรรมเป็นผลงานที่เรียบเรียงขึ้นมาจากความคิด ความเห็นและจินตนาการของผู้เขียน เพื่อบอกเล่ามุมมองของตนเองผ่านการสื่อสารด้วยวิธีต่างๆ ซึ่งมุมมองต่างๆ ของผู้เขียนวรรณกรรมนั้น มักนำมาจากประสบการณ์ เหตุการณ์ และแหล่งข้อมูลรอบตัว จึงทำให้วรรณกรรมที่เขียนขึ้นมานั้นสอดแทรกไปด้วยความรู้ ข้อมูลของสภาพสังคมและเหตุการณ์ทางสังคมในสมัยนั้น และสามารถใช้ควบคู่กับวิวัฒนาการของวรรณคดีในสมัยนั้นๆ ได้ ชไมพรพรเพ็ญพิพัฒน์ (2549, น. 3) ได้กล่าวถึงคุณค่าของวรรณกรรมว่า นอกจากจะให้ความสนุกเพลิดเพลินแก่ผู้อ่านแล้ว วรรณกรรมยังมักจะสอดแทรกแง่คิดที่ดีและมีประโยชน์ให้ผู้อ่านอยู่เสมอๆ ด้วย

แม้สื่อที่ใช้ในการนำเสนอวรรณกรรมจะมีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาไปจากอดีตเพียงใดก็ตาม วรรณกรรมก็ไม่สามารถถูกแยกจากสังคมได้ เพียงแต่อาจเปลี่ยนแค่สื่อหรือเครื่องมือที่ใช้ในการนำเสนอเท่านั้น อิงอรสุพันธ์วิช (2558, คำนำ) ได้กล่าวว่า วรรณกรรมและสังคมที่มีอิทธิพลต่อกันและกัน ในขณะที่สังคมส่งผลต่อวรรณกรรม ไม่ว่าจะเป็นประสบการณ์ที่ผู้เขียนได้รับจากสังคม หรือมุมมองทัศนคติความคิดที่ถูกสังคมหล่อหลอม วรรณกรรมเองก็เป็นสิ่งที่สะท้อนถึงสภาพสังคมได้เป็นอย่างดีผ่านมุมมองของผู้เขียนที่ได้รับอิทธิพลจากสังคมเช่นกัน

นอกจากเอกสารบันทึกหรือพงศาวดารที่บรรยายเหตุการณ์และความเป็นไปของสังคมนั้นแล้ว วรรณกรรมก็เป็นเหมือนพยานที่สนับสนุนเรื่องราวที่ถูกบันทึกไว้ในเอกสารบันทึกทางประวัติศาสตร์ด้วย เพียงแต่วรรณกรรมจะนำเสนอไปในอีกแง่มุม รื่นฤทัย สัจจพันธุ์ (2547, น. 109) ได้กล่าวว่า วรรณกรรมเป็นทั้งหลักฐานและกระจกส่องภาพให้กับสังคมในแต่ละยุค เพื่อให้คนรุ่นหลังได้เรียนรู้และมองเห็นประวัติศาสตร์ในอีกแง่มุมที่อาจไม่ได้ถูกบันทึกไว้ในหนังสือบันทึกประวัติศาสตร์หรือพงศาวดาร และอีกหนึ่งจุดประสงค์ของการสร้างวรรณกรรมก็เพื่อสนับสนุนส่งเสริมสังคม วัฒนธรรม หรืออาจรวมไปถึงการส่งเสริมทัศนคติในด้านเศรษฐกิจและการเมืองด้วย

งานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติจัดขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. 2515 จัดขึ้นโดยกรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ และคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ จึงมีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อต้องการสนับสนุนให้คนไทยรักการอ่านหนังสือและอ่านหนังสือมากขึ้น ซึ่งนอกจากผู้จัดงานสัปดาห์หนังสือจะทำการรวบรวมผู้จำหน่ายมาเพื่อให้ผู้ร่วมงานได้เลือกหนังสืออย่างเต็มที่แล้ว ก็ยังช่วยส่งเสริมในฝั่งผู้ผลิต ไม่ว่าจะเป็น ผู้แต่ง สำนักพิมพ์ ผู้พิมพ์ ผู้จำหน่ายและ

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 12
"Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"

บรรณารักษ์ ให้สามารถผลิตงานที่มีคุณภาพ มีความประณีต และมีคุณค่าประโยชน์ต่อสังคมและผู้อ่าน เพื่อให้ผู้อ่านมีแรงจูงใจที่อยากจะอ่านหนังสือมากยิ่งขึ้น อันจะมีส่วนช่วยให้ผู้อ่านได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดียิ่งขึ้นไป

นวนิยายที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2562 ได้กล่าวถึงสภาพวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในสังคมไทย วัฒนธรรมในสังคมไทย สะท้อนได้อย่างน่าสนใจ ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะชาวต่างชาติที่ศึกษาสาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง จึงสนใจศึกษาภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2562 ซึ่งได้นำเสนอเนื้อหาวรรณกรรมที่มีส่วนช่วยให้ผู้อ่านได้เข้าใจสภาพสังคมไทยได้ละเอียดและลึกซึ้งมากขึ้น และจะเป็นข้อมูลความรู้ที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านที่มีความสนใจเรื่องของสังคมไทยต่อไป

วัตถุประสงค์การศึกษา

เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2562

ขอบเขตการศึกษา

1. ประชากร

งานวิจัยเรื่องภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2562 ได้ศึกษานวนิยาย 5 เรื่องที่นำเสนอฉากและเรื่องราวของตัวละครไทยที่ใช้ชีวิตอยู่ในสังคมไทยตลอดทั้งเรื่อง ดังต่อไปนี้

- 1) ทางบุญ โดย ชมัยพร มาลัยทัต (พ.ศ 2559)
- 2) บ้านในโคลน โดย กิตติศักดิ์ คเชนทร(พ.ศ 2559)
- 3) กรงกรรม โดย จุฬามณี (พ.ศ 2559)
- 4) ณ ที่ซึ่งความจริงไม่อาจดำรงอยู่ โดย ปองวุฒิ รุจิระชาคร(พ.ศ 2561)
- 5) ในกัณฑ์และกลางวงล้อม โดย ประชาคม ลุณาชัย(พ.ศ 2561)

วิธีดำเนินการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการวิเคราะห์เนื้อหาด้วยทฤษฎีนิยายที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2562 (Textual Analysis) โดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย
2. ศึกษาความเป็นมาเกี่ยวกับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ
3. ศึกษานวนิยายที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2562

4. คัดเลือกนวนิยายที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2562 ที่มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับสังคมไทยเท่านั้นจำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ “ทางบุญ” “บ้านในโคลน” “กรงกรรม” “ณ ที่ซึ่งความจริงไม่อาจดำรงอยู่” “ในกับดักและกลางวงล้อม”
5. วิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2562
6. นำเสนอผลการศึกษาวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2562 ได้เห็นภาพสะท้อนสังคมไทยต่อไปนี้

1. วิถีชีวิตความเป็นอยู่ในสังคมไทย

ภาพสะท้อนสังคมไทยด้านสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ปรากฏในนวนิยายที่ได้รับรางวัลสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2562 สะท้อนให้เห็นถึงสภาพชีวิตในด้านที่อยู่อาศัยด้านอาหารการกินดังนี้

1.1 ที่อยู่อาศัย

ที่อยู่อาศัยของคนไทยที่สะท้อนผ่านนวนิยายที่ได้รับรางวัลสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2562 นำเสนอที่อยู่อาศัยในสังคมชนบทและที่อยู่อาศัยในเมืองซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยที่มีความแตกต่างกันกล่าวคือที่อยู่อาศัยในชนบทอยู่ใกล้ชิดกับธรรมชาติมีวิถีชีวิตที่เรียบง่ายไม่รีบเร่งบ้านเรือนมักสร้างจากไม้เป็นหลักขณะที่ที่อยู่อาศัยในเมืองมักอยู่ห่างไกลจากธรรมชาติบ้านเรือนสร้างด้วยปูนและมีตึกสูงใหญ่รายล้อมมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ที่อยู่อาศัยในสังคมชนบท

ที่อยู่อาศัยในสังคมชนบทมักสร้างที่อยู่ใกล้ชิดธรรมชาติใช้วัสดุธรรมชาติในการสร้างบ้าน ส่วนประกอบของตัวบ้านจึงมักจะไม่เป็นหลักดังนั้นบ้านเรือนที่พำนักของชนบทจึงมักจะเป็นบ้านไม้นวนิยายเรื่อง บ้านในโคลนกล่าวถึงสิ่ง ได้ใช้ชีวิตในชนบทอยู่กับพ่อแม่ ปู่ย่าของตนเองในบ้านไม้ที่มีลักษณะกว้างใหญ่และแข็งแรง ดังตัวอย่าง

เรือนของปู่ยืนเด่นเป็นสง่าอวดความคงทนแข็งแรงของไม้หลุมพองและไม้ผัดผ่านแดดลมฝนและพายุมาแล้วหลายฤดู แต่มันไม่ได้ทรุดโทรมไปกับกาลเวลามากนัก เรือนยังคงแข็งแรงอวดเสาต้นโตเหมือนบอกเล่าฝีมือเลื่อยไม้ของคนยุคเก่า บอกเล่าความตั้งใจอดทน การร่วมแรงร่วมใจของช่างไม้รุ่นเก่า ตัวเรือนขนาดสิบสองเสาท่อหลังคร่าวออกไปอีกสามเสายื่นหน้าบ้านออกมาสามเสาและนอกชานอีกสองเสา เรือนมีเสาทั้งหมดยี่สิบต้น

(บ้านในโคลน. 2559:29-30)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สังคมไทยในชนบทโดยทั่วไปมักจะสร้างบ้านอาศัยอยู่กันเป็นหลังใหญ่ สร้างด้วยวัสดุจากธรรมชาติซึ่งส่วนใหญ่มักจะเป็นไม้ที่เนื้อดี คงทน และแข็งแรงการที่สร้างบ้านขนาดใหญ่แสดงถึงลักษณะครอบครัวของคนในชนบทที่มักจะอาศัยรวมกันอยู่หลายคนในบ้านหลังเดียวกัน และ

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 12
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"

แสดงถึงฝีมือความชำนาญของช่างไม้ยุคเก่า การที่บ้านหลังนี้ยังคงสภาพดี ก็ยังสะท้อนถึงปัจจัยทางคุณภาพของไม้ที่นำมาใช้ ความรู้ความเข้าใจในการเลือกใช้ไม้ในการสร้างบ้าน รวมทั้งการดูแลรักษาบ้านไม้ของคนในครอบครัวไทยในชนบทได้อีกด้วย

2) ที่อยู่อาศัยของคนในสังคมเมือง

สังคมเมืองเป็นสังคมที่แตกต่างกับสังคมชนบท สังคมเมืองมักอยู่ห่างไกลจากธรรมชาติ ลักษณะการสร้างที่อยู่อาศัยของคนในสังคมเมืองก็มักไม่ได้ใช้วัสดุจากธรรมชาติ และมักมีราคาสูงกว่าบ้านในชนบท โดยเฉพาะตึกสูงใหญ่

นวนิยายเรื่อง ทางบุญได้กล่าวถึงที่อยู่อาศัยของอาสินะห์ซึ่งเป็นบ้านที่อยู่ในเมือง จัดเป็นห้องชุด จัดแต่งได้สวยงาม ดังตัวอย่าง

โนรีกวาดตามองไปรอบ ๆ ตึกแถวที่อาศัยของอาสินะห์จัดเป็นห้องชุด มีห้องนอนอยู่ด้านในและด้านนอกเป็นกึ่งห้องนั่งเล่นรับแขกไปด้วยในตัว ทุกอย่างจัดแต่งไว้สวยงามราวกับจำลองออกมาจากหนังสือแบบบ้านที่โนรีเคยเห็น เธอไม่คิดว่าอาสินะห์จะมีปัญหาหาตึกแถวแพง ๆ แบบนี้ได้เอง
 (ทางบุญ. 2559:328)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่าที่อยู่อาศัยของคนในสังคมเมือง มีหลายประเภทตึกแถว ซึ่งภายในมักมีการแบ่งแยกสัดส่วนห้องต่างๆ อย่างชัดเจน มีการตกแต่งห้องที่สวยงาม สะท้อนให้เห็นว่า คนในสังคมเมืองชอบที่อยู่อาศัยที่มีความเป็นส่วนตัว ไม่ปะปนกัน ขณะเดียวกันสะท้อนให้เห็นว่าการทำงานในสังคมเมือง สามารถสร้างรายได้ได้ดี ทำให้สามารถมีที่อยู่อาศัยเช่นนี้ได้ รวมทั้งสามารถซื้อของแต่งบ้านมาตกแต่งห้องต่างๆ ให้ออกมาสวยงามด้วย

1.2 อาหารการกินของคนในสังคมไทย

อาหารการกินเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ คนแต่ละสังคมก็จะมีอาหารการกินที่แตกต่างกันไป ในนวนิยายที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2562 มีการนำเสนอเนื้อหาสะท้อนให้เห็นถึงรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนในสังคมไทยคือการประกอบอาหารไทยในท้องถิ่นกินเองในครอบครัว ดังนี้

นวนิยายเรื่อง บ้านในโคลน กล่าวถึงสิ่งที่ได้ใช้ชีวิตอยู่กับพ่อแม่ ปู่ย่า ในครอบครัวสังข์นั้น พวกเขาหมักทำกับข้าวกินเอง ย่าเป็นคนที่ทำอาหารไทยหลายอย่างให้ทุกคนในครอบครัวได้กิน ดังตัวอย่าง

พ่อบอกย่าว่าแกงส้มอร่อย หัวปลากดรสมันกว่าปลาหาได้จากคลองทั้งหมด แม่ชมว่าย่าแกงส้มอร่อย ปู่ชอบแกงเลียงผักหวาน ตักน้ำแกงชดเสียงดังจนย่าต้องบอกให้เบา ๆ แม่ยิ้มก่อนใคร พ่อก็บู้ส่งงานให้ย่าเติมข้าว ผมก็เติมเช่นกัน ย่ายิ้มดีใจที่ผมทานข้าวได้มากกว่าทุกวัน
 (บ้านในโคลน. 2559:32)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นถึงบรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุขของครอบครัวในชนบทไทย ที่มักทำอาหารเองและกินด้วยกันในครอบครัวอย่างอบอุ่น อาหารไทยจะประกอบด้วยอาหารหลักและกับข้าวต่าง ๆ อาหารที่ทำก็มักเป็นอาหารที่ประกอบด้วยวัตถุดิบที่หาได้ง่ายตามธรรมชาติในท้องถิ่น ไม่ต้องการไปซื้อที่อื่น สะท้อนให้เห็นว่าคนในสังคมชนบทมีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย ไม่สิ้นเปลือง ขณะเดียวกันก็สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตที่คุ้นเคยกับ

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 12
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"

การทำเกษตร อาหารที่นิยมทำรับประทาน มักมีหลากหลายหรือหลายอย่างในแต่ละมือ สะท้อนให้เห็นว่าการปลูกผัก หรือเลี้ยงสัตว์ เพื่อเป็นวัตถุดิบในการทำอาหารเองช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายได้ จึงทำให้ครอบครัวสามารถทำอาหารในแต่ละมือได้หลากหลาย

2. วัฒนธรรมในสังคมไทย

วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ทำความเจริญงอกงามให้แก่หมู่คณะ เช่น วัฒนธรรมในการแต่งงาน วิถีชีวิตของหมู่คณะ เช่น วัฒนธรรมพื้นบ้าน วัฒนธรรมจึงสะท้อนให้เห็นสภาพต่างๆของสังคมมนุษย์ในหลายรูปแบบซึ่งประเทศไทยเป็นประเทศที่มีวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตนภาพสะท้อนด้านวัฒนธรรมไทยที่ปรากฏในนวนิยายมีหลายด้าน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 การนับถือศาสนาในสังคมไทย

ประเทศไทยเป็นประเทศที่ให้สิทธิเสรีในด้านการนับถือศาสนาในสังคมเดียวกันจึงปรากฏคนทีนับถือศาสนาต่างกันแต่อยู่ร่วมกันมากมายหลายแห่งในสังคมไทยในนวนิยายที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2562 สะท้อนภาพการนับถือศาสนาของคนไทย ดังนี้

1) การนับถือศาสนาพุทธ

โดยทั่วไปคนไทยส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธ และก็ได้นับถือสืบต่อกันมาเป็นเวลานาน จนกลายเป็นศาสนาหลักของชาติไทย

นวนิยายเรื่องหนึ่งที่ซึ่งความจริงไม่อาจดำรงอยู่หลังจากครุใหญ่เสียชีวิตไปแล้วมีชาวบ้านบอกว่าได้เห็นผีซึ่งทำให้ชาวบ้านหลายคนกลัวชาวบ้านต้องการหาที่พึ่งทางใจจึงไปหาหลวงพ่ที่วัด หลวงพ่อจึงสอนชาวบ้านดังตัวอย่าง

“หากเราปฏิบัติตัวดีอยู่ในศีลในธรรมก็ไม่จำเป็นต้องกลัวผีสางนางไม้อะไรหรอกโยมต่อให้พวกเขามิจริงก็อยู่คนละโลกกันเขาเสียอีกต้องขอพึ่งบุญจากเราไม่ทำร้ายเราหรอก” หลวงพ่อเทศน์ด้วยน้ำเสียงเยือกเย็นชวนให้เลื่อมใสศรัทธาหลายคนฟังแล้วก็เกิดสบายใจไม่หวาดกลัวอะไรอีก หากก็ยังมีอยู่ไม่น้อยที่ยังค้างคาใจหวังให้หลวงพ่ท่านมอบสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือของปลุกเสกด้วยมนตรามาปกป้องตัว

(ณที่ซึ่งความจริงไม่อาจดำรงอยู่. 2561:86)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่าคนในสังคมไทยที่นับถือศาสนาพุทธเมื่อพบเจอเรื่องที่ทำให้จิตใจวิตกกังวลหวาดกลัวมักจะหาสิ่งยึดเหนี่ยวทางจิตใจ เพื่อทำให้ความกลัวและความกังวลหายไปคำสั่งสอนของพระสงฆ์ ซึ่งเป็นนักบวชในศาสนาพุทธก็ทำให้ความกลัวในจิตใจลดลงได้นอกจากนี้ยังปรากฏคำสอนในศาสนาพุทธที่เน้นย้ำให้ทุกคนปฏิบัติดี คิดดี มีจิตใจที่ดี ไม่คิดร้ายหรือทำร้ายใครอยู่ในศีลในธรรมอีกด้วย

2) การนับถือศาสนาอิสลาม

ในสังคมไทยมีกลุ่มคนนับถือศาสนาอิสลามอยู่จำนวนหนึ่ง คนที่นับถือศาสนาอิสลามจะเรียกตนเองว่าชาวไทยมุสลิม ชาวไทยมุสลิมปฏิบัติตามหลักศาสนาอิสลามอย่างเคร่งครัด

นวนิยายเรื่อง ทางบุญ กล่าวถึงครอบครัวโลลา ซึ่งเป็นชาวไทยมุสลิม พวกเขาพยายามเก็บเงินไว้สำหรับเดินทางไปร่วมพิธีฮัจญ์ ดังตัวอย่าง

นางเราะหฺยากรู้เหมือนกับที่โลารู้แต่สำหรับมุสลิมทุกคนการได้ไป
 ทำฮัจญ์แม้จะยากลำบากถึงขั้นต้องขายที่ขายทางที่มีเพื่อการนี้ก็ดูไม่เป็น
 เรื่องเหลือปากว่าแรงทุกคนต้องการอย่างน้อยสักครั้งในชีวิตเพื่อไปทำฮัจญ์
 ให้ได้

(ทางบุญ. 2559: 166)

จากตัวอย่างแสดงถึงความเชื่อที่เหนียวแน่นของมุสลิม ที่ไม่ว่าจะต้องยากลำบากเพียงใด หรือ
 ถึงกับต้องขายที่ดิน ก็ยินดีทำเพื่อจะได้มีโอกาสเดินทางไปร่วมพิธีฮัจญ์ที่นครเมกกะสักครั้งหนึ่งในชีวิตให้ได้
 ถึงแม้ว่าโดยหลักศาสนาอิสลามจะเรียกร้องให้เฉพาะผู้ที่มิกำลังกายกำลังทรัพย์เพียงพอ แต่ดูเหมือนมุสลิมทุก
 คน ไม่ว่าจะมีฐานะดี หรือยากจนขั้นแค้นเพียงใด ก็ไม่มีใครยกเป็นข้ออ้างในการไม่ต้องไปร่วมพิธีฮัจญ์จาก
 ความจำกัดของตนเอง แสดงให้เห็นถึงความเชื่อที่เข้มแข็งและความมุ่งมั่นตั้งใจจริงของชาวมุสลิม

2.2 ประเพณีเกี่ยวกับศาสนาในสังคมไทย

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีประเพณีหลากหลายโดยเฉพาะประเพณีที่เกี่ยวกับศาสนา ในนวนิยายที่
 ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติพ.ศ. 2560-2562 สะท้อนถึงประเพณีเกี่ยวกับศาสนา ดังนี้

1) ประเพณีเกี่ยวกับศาสนาพุทธ

คนไทยส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ จึงมีประเพณีที่เกี่ยวกับพุทธศาสนามากมาย ประเพณีที่
 ปรากฏในนวนิยายคือ ประเพณีการบวช สังคมไทยมีความผูกพันใกล้ชิดกับวัดและพุทธศาสนามาอย่างยาวนาน
 ประเพณีการบวชก็เป็นอีกหนึ่งประเพณีของไทยที่มีมาแต่โบราณ ด้วยเชื่อว่า จะทำให้ทั้งตนเองและบุพการี
 ได้รับผลบุญจากการบวชนี้

นวนิยายเรื่อง บ้านในโคลน ได้กล่าวถึงพิธีฮัจญ์ตัดสินใจบวช และผู้ใหญ่ดีใจด้วยที่ลูกหลาน
 ตัดสินใจบวช ดังตัวอย่าง

ปู่ว่าบวชที่ไหนก็ดีทั้งนั้น ขอให้ได้บวช และที่พิธีฮัจญ์ตัดสินใจบวชก็
 เพราะบนบานศาลกล่าวไว้ที่นั่น ถ้าแม่หายป่วยแล้วจะบวชให้ ปุบอกก็ยกย่า
 อีกว่า หลานบวชตามสัญญา กับสิ่งศรัทธาถือเป็นเรื่องดี ไม่ต้องคิดให้มาก
 บวชที่ไหนก็ได้บุญเท่ากัน

(บ้านในโคลน.2559:187)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่าการบวชในสังคมไทย นอกจากจุดประสงค์เรื่องการดำรงรักษาไว้
 ซึ่งพระพุทธศาสนาให้สืบทอดไปแล้ว ก็ยังมีจุดประสงค์ในการเตรียมความพร้อมสำหรับชายหนุ่มที่เป็น
 พุทธศาสนิกชนด้วยผู้ชายบางคนก็อาจจะมีเงื่อนไขการบวชเป็นอื่น เช่น การบวชเพื่อแก้บนเพราะมีการ
 บนบานขอสิ่งศักดิ์สิทธิ์ไว้ส่วนสถานที่การบวชไม่ได้เป็นสิ่งที่สำคัญ บวชที่ไหนก็ได้บุญเท่ากัน การบวชเป็นเรื่อง
 ที่ดี และเป็นเรื่องที่น่ายินดีสำหรับทุกคนในครอบครัวด้วย ผู้ใหญ่ดีใจด้วยที่ลูกหลานตัดสินใจบวช

2) ประเพณีเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม

ชาวไทยมุสลิมมีประเพณีทางศาสนามากมาย ดังที่ปรากฏอยู่ในนวนิยาย คือ ประเพณีงาน
 แต่งงานของชาวไทยมุสลิม ดังต่อไปนี้

นวนิยายเรื่อง ทางบุญ กล่าวถึงอาลีพาผู้หญิงคนหนึ่งมาพบพ่อแม่และ ต้องการให้พ่อช่วยจัดงานแต่งงานให้ ซึ่งพ่อแม่ก็ได้จัดงานแต่งงานให้อาเลอย่างเร่งด่วน โดยได้มีการเชิญหม่อมและญาติพี่น้องมาร่วมงานด้วย ดังตัวอย่าง

นอกจากสินสอดหนึ่งร้อยยี่สิบห้าบาทตามกฎหมายแล้วอาลียังมอบเงินใส่ซองสีน้ำตาลหนาไม่ระบุจำนวนให้พ่อแม่ของเจ้าสาวอีกต่างหาก และเปิดกล่องกำมะหยี่สีม่วงเข้มเก็บสร้อยทองสร้อยข้อมือและแหวนเพชรเข้าชุดกันออกมาสวมให้เจ้าสาวเป็นสินสอดท่ามกลางเสียงพึมพำอย่างหนึ่งของญาติที่มาร่วมงาน

(ทางบุญ. 2559: 305)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นถึงประเพณีงานแต่งงานของชาวไทยมุสลิม ในงานแต่งงานของชาวไทยมุสลิม ฝ่ายชายมอบสินสอดเป็นจำนวนเงิน 125 บาทให้แก่ฝ่ายหญิงตามกฎหมายอิสลาม สะท้อนให้เห็นว่า ประเพณีงานแต่งงานของชาวไทยมุสลิมปฏิบัติตามหลักศาสนาอิสลามอย่างเคร่งครัด นอกจากนี้ เจ้าบ่าวได้มอบเงินจำนวนหนึ่งแก่พ่อแม่ฝ่ายเจ้าสาวด้วย เนื่องจากปัจจุบันสินสอดจำนวนเงิน 125 บาท ไม่เป็นมูลค่าที่เหมาะสมแล้ว เจ้าบ่าวจึงเพิ่มสินสอดให้พ่อแม่เจ้าสาวอย่างเหมาะสมมากขึ้น และในงานแต่งงานเจ้าบ่าวมักมีเครื่องประดับที่ทำด้วยทองมอบแก่เจ้าสาว เช่น สร้อยทองแหวน สร้อยข้อมือ เพื่อเป็นการแสดงออกถึงความรักที่มีให้ต่อฝ่ายหญิง

2.3 ความเชื่อ

ความเชื่อ หมายถึง การเห็นตามด้วยความมั่นใจในเรื่องที่ปรากฏขึ้นในสังคม จนเกิดการทำตามความเชื่อนั้น จนทำให้เป็นหลักปฏิบัติควบคุมไปกับการดำรงชีวิตของแต่ละชุมชนหรือแต่ละสังคมนวนิยายได้สะท้อนถึงความเชื่อของคนไทย ดังต่อไปนี้

1) ความเชื่อเรื่องผี

คนไทยส่วนใหญ่มีความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องผีมาช้านาน แม้จะไม่สามารถยืนยันได้ว่าผีที่เชื่อกันนั้นเป็นเรื่องจริงหรือไม่จริง แต่คนไทยส่วนใหญ่ก็ยังคงมีความเชื่อเกี่ยวกับผีอยู่อย่างมากมาย กระจายอยู่ทุกกลุ่มคนในสังคม

นวนิยายเรื่อง กรรมกรรมกล่าวถึงเพียงเพ็ญทองกับก้าน แต่ต้องแต่งงานกับกมล ก่อนงานแต่งงานเพียงเพ็ญแพ่ท้องมีอาการหนัก ป้าของเพียงเพ็ญกังวลว่าคนอื่นจะรู้ว่าเพียงเพ็ญท้องอยู่ จึงคิดวิธีแก้ไขคือ การไหว้ผีบ้านผีเรือน ผีบรรพบุรุษ ดังตัวอย่าง

“นั่งหนูพอลูกไว้ไหม”

“มีอะไรหรือป้า”

“แข็งใจออกไปข้างนอกไปจุดธูปบอกกล่าวผีบ้านผีเรือน ผีบรรพบุรุษสักหน่อยแล้วก็ไปห้องพระจุดธูปเทียนไหว้พระอีกนิด”

“โอ๊ยป้าคนแพ่ท้องมันก็เป็นเรื่องของร่างกายมันจะไปเกี่ยวอะไรกับผีบ้านผีเรือนพระพุทเจ้าล่ะ”

“นะ ... ลองวิธีนี้ดูสักหน่อยบางที่เป็นเพราะเราทำผิดผีสาหัสฟ้าดินเลยลงโทษ”

(กรรมกรรม. 2560 : 297)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่าคนไทยที่เกิดในยุคเก่าเชื่อเรื่องผีเป็นอย่างมาก ซึ่งผีในความคิดของชาวไทยมีหลากหลายรูปแบบ บางคนมองว่า หากเกิดอะไรที่ไม่ดีขึ้นกับตัว ก็จะมีถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์เป็นที่พึ่งทางใจก่อน บางคนคิดว่าเรื่องที่ไม่ดีที่เกิดขึ้นนั้นเพราะผีกลั่นแกล้งที่เราไปทำผิดมาทำให้ผีเจ้าที่หรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์เหนือธรรมชาติไม่พอใจ จึงจัดการลงโทษคนที่ทำผิดจนเจ็บป่วยได้ แต่ในขณะที่เดียวกันคนรุ่นใหม่ก็มีความเชื่อเรื่องผีน้อยลงเช่นกันเพราะเริ่มมีความรู้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ที่มากขึ้น

2) ความเชื่อเรื่องกรรม

ความเชื่อเรื่องกรรมเกี่ยวข้องกับหลักคำสอนในศาสนาพุทธ โดยกรรมนั้นหมายถึงการกระทำ ซึ่งมีทั้งกรรมดี และกรรมไม่ดี โดยคนไทยจะสั่งสอนลูกหลานมาตั้งแต่เล็กว่า การกระทำสิ่งใดก็ตามย่อมส่งผลกลับมาตามการกระทำนั้นเสมอ

นวนิยายเรื่อง กรรมกรรมกล่าวถึงผีโลมี่เรื่องที่หนักใจ จึงไปปรึกษาหลวงพ่อดวง หลวงพ่ออธิบาย เรื่องกรรมให้พิไลฟังดังตัวอย่าง

“หนักจะได้เป็นเบาเบาก็อาจจะคลายได้อำนาจพุทธคุณ ธรรมคุณ นั้นยิ่งใหญ่ไม่มีประมาณ แต่วามันก็ขึ้นอยู่กับกรรมเวรของเขาด้วย”

“แล้วที่เขาว่ากันว่าคนดวงตกมีข้าดำพลอยละคะ ... เป็นอย่างไร”

“ ถ้าให้ตอบ.. ก็จะตอบว่าคนเรามันประกอบด้วยกรรมดีและกรรมไม่ดีทั้งที่ระลึกได้ในชาตินี้และที่ระลึกไม่ได้ว่าทำมาตั้งแต่ชาติไหน ๆ กรรมดีส่งผลเราก็สุขสบายเจริญด้วยอายุวรรณะสุขะพละปฏิภาณธนสารสมบัติ ลาภยศและสรรเสริญ แต่ถ้ากรรมชั่วที่ทำไว้ส่งผลชีวิตมัน ก็จะต้องเจอกับเรื่องตรงกันข้ามประมาณนั้นแหละ”

(กรรมกรรม. 2560 : 349)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ชาวพุทธส่วนใหญ่มักจะมาขอคำปรึกษา ขอวิธีแก้ดวงจากพระสงฆ์หรือทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้เจ้ากรรมนายเวรขอพรจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ไว้เป็นที่พึ่งทางใจเสมอเมื่อเจอเรื่องไม่ดีเนื่องจากชาวไทยมีความเชื่อเรื่องการทำบาปกรรม และคิดว่าสิ่งไม่ดีที่ต้องพบเจออาจจะเป็นผลจากการกระทำของตนจากชาติก่อน หรือในชาตินี้ก็ได้ดังนั้นจึงเชื่อว่าการสร้างบุญ สร้างกุศลอาจจะช่วยให้บาปกรรมใดๆเบาลงก็เป็นได้และคำสอนของพระสงฆ์ ผู้สืบทอดศาสนาก็จะเน้นเรื่องการสอนให้คนทำความดี เพื่อให้ได้ผลตอบแทนที่ดี และให้ไม่ทำชั่วเพื่อจะได้ไม่เกิดสิ่งไม่ดีกับตนเอง

3) ความเชื่อเรื่องแม่ย่านาง

ตามความเชื่อของชาวไทยแม่ย่านางคือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ช่วยคุ้มครองเรื่องการเดินทางไม่ว่าจะเป็นการเดินทางโดยรถยนต์ หรือทางเรือและช่วยเรื่องอื่นๆที่ขอตามศรัทธาได้อีกด้วย

นวนิยายเรื่อง ในกับดักและกลางวงล้อมกล่าวถึงสมเป็นลูกเรือ เมื่อออกทะเลแต่จับปลาไม่ได้มากนัก เพื่อปลอบใจเพื่อน สมจึงร้องเพลงอัญเชิญแม่ย่านางกับเพื่อน หวังว่าจะทำงานได้อย่างราบรื่นขึ้นดังตัวอย่าง

เสียงเสภาเจียบลงชั่วคราวพวกเขาสาวอวนเปล่าขึ้นจากน้ำสมคิด
ปลอบใจเพื่อน ๆ ว่าปลาไม่ได้คาบติดขึ้นมาทุกตัวหรอกที่ไม่ได้วิ่งชนอวนมัน

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 12
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"

ก็ยังอยู่ในน้ำถ้าเป็นแสลงโลหรือหมื่นโลอีกหน่อยก็จะเห็นเองว่าแล้วเขาก็
 เป็นต้นเสียงทางด้านกราบขวาให้จิ้งหะด้วยเพลงอัญเชิญแม่ย่านางซึ่งถูก
 คัดแปลงไปตามแต่จะนึกขึ้นได้

ทองพันชั่งของแม่ ...
 ของแม่ ... ยาเลลลล ...
 ขอให้แม่ช่วยลูก ...
 ช่วยลูก ... ยาเลลลล ...

(ในกับดักและกลางวงล้อม. 2561:100)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่าความเชื่อเรื่องแม่ย่านางซึ่งชาวไทยที่ต้องเดินทางไกลเป็นระยะ
 เวลานาน มักจะนึกถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์อย่างแม่ย่านางเพื่อเป็นกำลังใจให้ช่วยคุ้มครองความปลอดภัยและช่วยดลบัล
 ดาลให้ทำงานได้อย่างราบรื่น นอกจากนี้จะเห็นได้ว่าจากในเรื่องการทำประมง จะต้องออกเรือไกล และทำงาน
 ระหว่างที่อยู่บนเรือตลอดเวลาจึงต้องการที่พึ่งทางใจสำหรับความปลอดภัยและความราบรื่นในการทำงาน
 ที่มากขึ้น ดังนั้นประสภภัย หรือเริ่มมีโชคไม่ดีในการทำประมง ชาวประมงจึงนึกถึงแม่ย่านางเป็นหลัก

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ.
 2560-2562 มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ที่ว่าเพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือ
 แห่งชาติ พ.ศ. 2560-2562 จากการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์พบว่างานวิจัยเด่นที่สุดคือ วัฒนธรรม
 ไทยได้แก่ ด้านการนับถือศาสนามีทั้งนับถือศาสนาพุทธและศาสนาอิสลามคนไทยปฏิบัติตามหลักศาสนาได้ดี
 เป็นอย่างมากด้านประเพณี มีประเพณีการบวชเพื่อผลบุญต่อตนเองและพ่อแม่ประเพณีงานแต่งงานที่ปฏิบัติ
 ตามกฎหมายของชาวไทยมุสลิม ด้านความเชื่อมีความเชื่อเรื่องผีเชื่อว่าผีจะลงโทษผู้คนที่ทำผิด ความเชื่อเรื่อง
 กรรม เชื่อว่าการกระทำทุกอย่างส่งผลกลับมาตามการกระทำ และความเชื่อเรื่องแม่ย่านางที่ช่วยคุ้มครอง
 เรื่องการเดินทางทั้งนี้ทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจวัฒนธรรมไทยได้ลึกซึ้งมากขึ้น ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้อง
 แนวคิดของ ชิตฐิตา นาคเกษม (2550, น. 92) กล่าวว่า วรรณกรรมเป็นเครื่องบันทึกความเป็นไปของสังคม
 และเป็นเครื่องบันทึกวัฒนธรรมของชาติให้ชนรุ่นหลังได้รู้จักวรรณกรรมจึงเปรียบเสมือนกระจกส่องให้เห็น
 สภาพสังคมของชนชาตินั้น ๆ และมีความผูกพันกับสังคม การสะท้อนสภาพสังคมของวรรณกรรมแต่ละเรื่องก็
 ไม่เหมือนกันนอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของCHEN XIAOYUN (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาพสะท้อน
 สังคมไทยในนวนิยายชุดแผ่นดินแห่งรัก ผลการวิจัยพบว่า ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุดแผ่นดินแห่งรัก
 สะท้อนให้เห็นสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยคือคนที่มีฐานะดีจะมีสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่หรูหราบ้าน
 หลังใหญ่และมีคนรับใช้ส่วนคนที่ไม่มีฐานะจะอยู่บ้านไม้หลังเล็กและยังสะท้อนด้านวัฒนธรรมไทย มีทั้งด้าน
 ประเพณีและความเชื่อของคนไทยประเพณีได้แก่การบวชการทำบุญตักบาตรลอยกระทงการแต่งงานและงาน
 ศพยังสะท้อนให้เห็นความเชื่อของคนไทยซึ่งมีความเชื่อเรื่องกรรมการเกิดใหม่ความฝันและผีเจ้าที่อีกด้วย

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 12
"Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"

ข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2562 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

7.1 ควรศึกษาภาพสะท้อนของสังคมไทยในนวนิยายที่ได้รับรางวัลอื่นเช่นรางวัลแว่นแก้วรางวัลซีไรต์ เป็นต้น

7.2 ควรศึกษานวนิยายที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2562 ในด้านอื่น ๆ เช่น กลวิธีการแต่งการใช้ภาษาความขัดแย้ง เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กิตติศักดิ์ คชนทร. (2559). บ้านในโคลน. นครศรีธรรมราช: แมวบ้าน.

จุฬามณี. (2559). กรงกรรม. กรุงเทพมหานคร: แสงดาว.

ชมัยพร มาลัยทัต. (2559). ทางบุญ. กรุงเทพมหานคร: เพื่อนดี.

ชไมพร พรเพ็ญพิพัฒน์. (2549). คมความคิดในวรรณกรรมร่วมสมัย. กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช.

ชิตธิธิตา นาคเกษม. (2550). ไทยศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

ประชาคมลุ่มน้ำชัย. (2561). ในกับดักและกลางวงล้อม. นนทบุรี: ศรีปัญญา.

ปองวุฒิจิระชาคร. (2561). ณที่ซึ่งความจริงไม่อาจดำรงอยู่. กรุงเทพมหานคร: แพรว.

รื่นฤทัย สัจจพันธุ์. (2547). วรรณกรรมไทยปัจจุบัน (พิมพ์ครั้งที่ 14). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

อิงอรสุพันธุ์วณิช. (2558). เลื่อมลายสายรุ้ง: ภาพสะท้อนสังคมนวนิยายปัจจุบัน (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาภาษาไทยคณะอักษรศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

CHEN XIAOYUN. (2558). ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุดแผ่นดินแห่งรัก. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิตการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สองบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.